

"Kouluruokailun tavoitteena on edistää oppilaan tai opiskelijan terveyttä ja työskentelytehoa sekä hyviä tapoja." Valitettavasti liian moni koululainen jättää kouluruokansa syömättä koulupäivän aikana, josta syntyy myös hävikkiruokaa, joka on ilmastolle haitallista. Kouluruokailun suurimpia haasteita on se, että nautitaanko se vai ei. THL:n 2017 toteutetun kouluruokailukyselyn perusteella Joensuun 8.-ja 9.luokkalaisista n. 27 % ilmoitti jättävänsä syömättä koulun tarjoaman lounaan. (Yle uutinen 28.9.2018 <https://yle.fi/uutiset/3-10411104>)

Tasa-arvon suhteen on väärin, että kouluissa on tarjolla kasvisruokavaihtoehto joka koulupäivä, mutta sekaruokailijoilla ei ole vastaavasti mahdollisuutta nauttia ravitsevaa ja monipuolista liharuokaa. On kuulunut viestiä, että osa oppilaista jättää syömättä ns. kasvisruokapäivänä. Kouluruokailun sisällön tulisi myös olla maittavaa perinteistä kotiruokaa. Muistutuksena vielä, että osalle oppilaista saattaa koulun tuokailu olla se päivän ainoa lämmin ja terveellinen ateria. (Liite 1.)

Kouluruokailun suhteen oppilaat ovat siis eriarvoisessa asemassa.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Joensuun kouluissa on tarjolla joka päivä myös lihapainotteinen ruokavaihtoehto oppilaiden monipuolisen ruokailun varmistamiseksi.

Maryatta Rätty, PS
Asseu Kinnunen
Asseu Kinnunen, PS
Eero Rogdanoff
Matti Nieminen
Sampo Järveläinen
Anni Järveläinen
Asseu Kinnunen

LIITE 1 RUOKAVIRASTO <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/terveytta-edistava-ruokavalio/ravitsemus-ja-ruokasuositukset/koululaiset/> "Koulussa jokainen ruokailutilanne on kasvatustilanne, jossa oppilaat tutustuvat uusiin ruokaaineisiin, oppivat makuja ja rakenteita, syömisen perustaitoja sekä yhdessä oloa ja ruokapuhetta. Suomen kouluissa tarjotaan kaikille oppilaille päivittäin maksuton, monipuolinen ja

täysipainoinen, ohjattu ateria. On lapsia, joille koululounas on päivän ainoa lämmin ateria, joten sen riittävään syömiseen kannattaa kannustaa. Kouluruokailu edistää oppilaiden fyysistä hyvinvointia ja opiskelukykyä, mutta sillä on myös opetuksellinen ja kasvatuksellinen tehtävä. Koululaiselle ja nuorelle muodostuva ruokataju on ajattelun taitoa, ruokaan liittyvää monipuolista tiedostamista ja osaamista. Itsenäistyvä nuori etsii omaa identiteettiään ruoka- ja juomakulttuurin avulla. Vaikka kouluikäisellä kavereiden vaikutus ruokavalintoihin kasvaa, lapset ja nuoret tarvitsevat aikuista, joka huolehtii heidän ruokailustaan ja vastaa monipuolisesta ja säännöllisestä syömisestä. Opettajien ja muiden koulun aikuisten on tärkeää syödä yhdessä oppilaiden kanssa ja kannustaa heitä omalla esimerkillään rauhalliseen ja monipuoliseen syömiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta	§ 63	25.06.2020
Kaupunginhallitus	§ 283	24.08.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 75	31.08.2020

Vastaus valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden valtuustoaloitteeseen lihapainoitteisesta päivittäisestä ruokavaihtoehdosta kouluruokailussa

5260/12.01.03/2019

5260/12.01.03/2019

KV 25.11.2019 § 148

Valtuutettu Marjatta Rätty jätti 25.11.2019 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen lihapainoitteisesta päivittäisestä ruokavaihtoehdosta kouluruokailussa.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoitteet myös Asseri Kinnunen, Eero Bogdanoff, Jussi Wihonen, Sampsä Jääskeläinen ja Osmo Kokko.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KAKOLK

Kaupunginhallitus päätti lähettää aloitteen hyvinvointipalvelujen valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Joensuun kouluissa on tarjolla joka päivä myös lihapainotteinen ruokavaihtoehto oppilaiden monipuolisen ruokailun varmistamiseksi.

Vastaus:

Joensuun kaupungin kouluissa pyritään tarjoamaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokasuosituksen mukaista ruokaa.

Suosituksen mukaan: ”Punainen liha, makkara ja lihaleikkeleet eivät kuulu päivittäin tarjottaviin tuotteisiin. Kouluikäisen suositeltava enimmäismäärä punaista lihaa tai lihavalmisteita kasvaa energiantarpeen lisääntyessä kohti aikuisen annosta. Aikuisen suositeltu annos kypsennettyä punaista lihaa on enintään 500 g viikossa (vastaa 700–750 g raakapainona). Esi- ja alakouluikäisen viikkoannos on noin 350–400 g viikossa, yläkoululaisen ja aikuistuneen nuoren on noin 400–500 g viikossa. Nämä annokset koskevat ruokavalion kokonaisuutta mukaan lukien kotona nautitut ateriat.”

Lisäksi kouluruokavalinnoissa tulee huomioida kestävä kehityksen näkökulma. Suositusten mukainen, kasvispainotteinen ruokavalio vähentää ruoan ympäristökuormitusta. Ympäristöystävällisessä ruokavaliossa suositetaan monipuolisesti kotimaisia satokauden vihanneksia, juureksia ja palkokasveja ja syödään punaista lihaa enintään suositeltu määrä.

Kouluruoan syömiseen tai syömättä jättämiseen vaikuttavat useat tekijät, kuten oppilaan perhe, koulun henkilökunta, kouluterveydenhuolto, tilat ja välineet. Tarjolla oleva ruoka on vain yksi tekijä.

Myös ruokahävikkiin vaikuttaminen on monitahoinen asia. Joensuun kouluissa on käytössä esimerkiksi hävikin säännöllinen mittaaminen, koulu-ruoka-agenttitoiminta, tempaukset ja erilaiset kilpailut. Koululaisten toiveita kuunnellaan kouluruokalistojen suunnittelussa, muun muassa alkuvuodesta kokoontuneessa Lastenparlamentin kokouksessa kouluruoasta keskusteltiin aktiivisesti oppilaiden ja viranhaltijoiden kesken.

Joensuun kouluissa ja päiväkodeissa noudatetaan kouluruokailussa ja varhaiskasvatuksessa annettuja suosituksia. Näiden mukaisesti lihapainotteisuuden lisääminen nykyisestä ei ole suositusten mukaista lasten kokonaislihansaannin kannalta. Kouluissa ja päiväkodeissa tehdään kuitenkin jatkuvasti työtä, jotta yhä useampi lapsi nauttisi lounaaksi tarjotun aterian. Korona-aika on lisäksi osoittanut, että kouluruokaa päivän keskeisenä ateriana arvostavat sekä lapset että vanhemmat.

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori

Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

1. esittää kaupunginhallitukselle, että se antaisi edellä esitetyn vastauksen valtuustoaloitteeseen lihapainotteisesta päivittäisestä ruokavaihtoehdosta kouluruokailussa.

2. esittää kaupunginhallitukselle, että aloite ei anna aihetta jatkotoimenpiteille.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KH 24.08.2020 § 283

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 31.08.2020 § 75

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa yksi valtuutettu käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

